

Piece of Cake?

Een Recept Voor een Constructief Obesitasdebat

Hoe los je obesitas op als we de oorzaken, verantwoordelijkheden en oplossingsrichtingen allemaal anders wegen? Tijd voor een recept om van obesitas weer een hanteerbaar probleem te maken. Sem Enzerink presenteert ons de ingrediënten voor een constructief obesitasdebat.

Een Recept Voor een Constructief Obesitasdebat

Obesitas is een van de belangrijkste gezondheidsvraagstukken waar publieke organisaties, bedrijven en NGO's zich momenteel over buigen.² Wie of wat veroorzaakt obesitas? Wie is er verantwoordelijk voor obesitas? Welke oplossingen zijn er wenselijk om obesitas terug te dringen? Veelal eindigen dit soort vragen in een impasse. Dit terwijl controversie en polarisatie een belemmering vormen voor succesvolle samenwerking tussen beleidsmakers.

Tijd voor een recept om van obesitas weer een hanteerbaar probleem te maken

Bereidingstijd: +/- 6 maanden.

Hoofdingrediënten

Een stevige bodem van libertanisme (ziet obesitas als een individueel probleem)

Een flinke schep paternalisme (ziet obesitas als een overheidskwestie)

Een snufje libertijns-paternalisme (ziet obesitas als vrijheid die overheden kunnen 'nudgen')

Vers of uit blik afkomstig collectivisme (ziet obesitas als een gezamenlijk probleem)

Een vleugje relativisme (ziet obesitas niet als probleem, maar als kenmerk van verscheidenheid)

Verdere benodigheden

Een grote kom

Drie bakblikken

24 participanten van publieke, private en non-gouvernementele organisaties

Men neemt de vijf hoofdingrediënten en snijdt deze in smalle reepjes. Schud deze goed door en verdeel deze (bij voorkeur 48 in totaal) gelijkmatig over de schaal. Leg de reepjes, ook wel bekend als Q-methodologie stellingen, voor aan de 24 participanten.³ Laat hen de hoofdingrediënten kneden tot een grote deegbal. Laat het deeg enkele uren rusten. Na het rusten van het deeg vormen zich drie deegsubstanties. Leg deze ieder in een afzonderlijke bakblik en laat circa drie uur goudbruin bakken in de oven.

Het resultaat?

Drie verschillende cakes. Iedere cake representeert de oorzaken, verantwoordelijke actoren en oplossingen voor obesitas.

1. De gezamenlijke reguleringscake: deze cake symboliseert obesitasoorzaken vanuit onze omgeving (dominantie van roltrappen in plaats van trappen in de fysieke omgeving en beïnvloeding vanuit reclame), stelt een gedeelde verantwoordelijkheid voor (individueel, overheden, bedrijven, etc.) en poneert overheidsingrijpen als voornaamste oplossing. Deze paternalistisch en collectivistisch smakende cake wordt doorgaans genuttigd door beleidsmakers van publieke organisaties en vertegenwoordigers van NGO's. Normaliter aangesneden eten in gelijkwaardige stukken van verantwoordelijkheid, met een scherp mes van gedeelde beleidsmaatregelen.

2. De vrijheidsstrijdige cake: deze cake stelt obesitas voor als individueel probleem, met individuele oorzaken, verantwoordelijkheden en individuele oplossingen. Deze cake wordt door sommige vertegenwoordigers van de voedselindustrie als het meest smakvolle en meest efficiënte recept beschouwd. In principe wordt deze libertijnse cake onaangesneden en individueel gegeten.

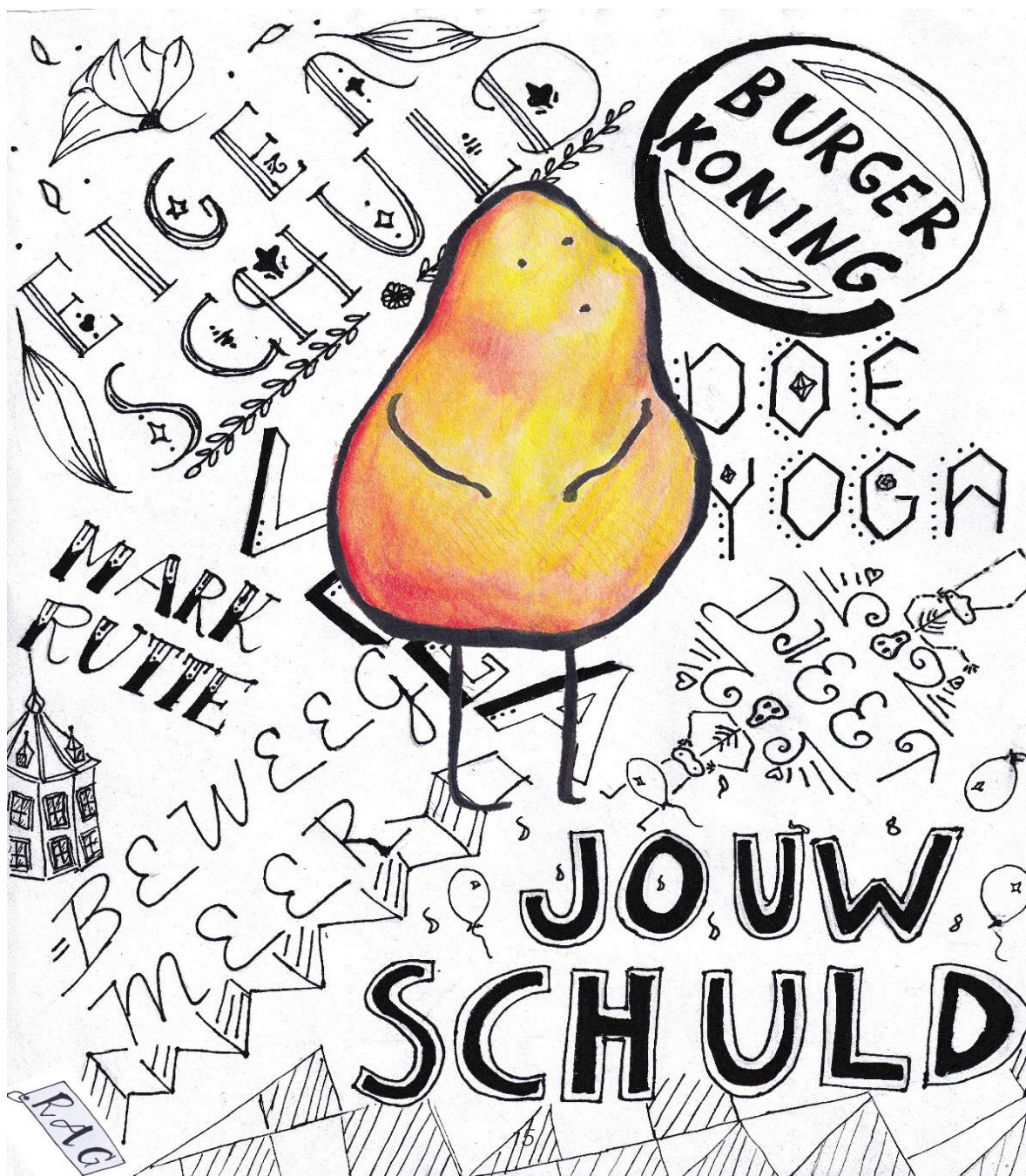
3. De gedeelde zelfreguleringscake: deze cake smaakt enigszins naar de vrijheidsstrijdige cake, met name ten aanzien van de individueel gerichte bestandsdelige obesitas oorzaken. Daarentegen onderscheidt deze cake zich met een bite van gedeelde verantwoordelijkheid en gedeelde oplossingen. Deze libertijns-collectivistische cake dient in grote verantwoordelijkheidsbrokken voor het individu en enkele kleinere puntjes voor overige actoren worden gesneden, het liefst met een relatief stomp mes aan maatregelen.

Op het eerste gezicht tonen deze cakes zich sterk afwijkend en hebben verschillende beleidsactoren sterke voorkeuren voor slechts één van de cakes. Hoe voeren we dan een constructieve beleidsdiscussie over obesitas? Met voldoende kookkunst kan van de overgebleven cakekrumels een heerlijke consensuscake worden gebakken. Deze gezondheid faciliterende cake is een melange van voorgaande cakes. Dit obesitasframe kiest niet tussen ofwel individuele dan wel collectieve oorzaken en verantwoordelijkheden, maar erkent beiden. Hierbij hoort ook een mix van oplossende maatregelen, met preventie als uitgangspunt. Het eten van deze cake doet denken aan een persoon die een bal naar de top van een helling duwt. Daar is iedereen zelf verantwoordelijk voor, maar voedselabrikanten, overheden, artsen, foodgoeroes, NGO's en andere betrokken partijen hebben invloed op hoe steil deze helling uiteindelijk is.

Het voeren van een constructief obesitasdebat staat en valt bij het proeven van verschillende perspectieven en uitproberen van verschillende recepten. Combineren is daarbij belangrijker dan kiezen. Voor een uitgebreider recept en meer informatie over de kooktechniek Q-methodologie lees je de masterscriptie 'Piece of cake? A Q-study on public, private and non-governmental obesity frames'.⁴

Sem Enzerink

sem.enzerink@gmail.com

Voetnoten

1. Illustratie door Riva Godfried
2. Zie ook het Public Note artikel van Dide van Eck: Eck, S. van (2017). Wat betekent het om dik te zijn? *Public Note*, 1(2). 5-8.
3. Q-methodologie is een gecombineerd kwalitatieve-kwantitatieve methode om percepties en standpunten systematisch te onderzoeken, door stellingen met verschillende perspectieven, ten opzichte van elkaar te rangschikken (in plaats van afzonderlijk te beoordelen).
4. Enzerink, S.C. (2016). Piece of Cake? A Q-study on public, private and non-governmental obesity frames. Verkregen via: <https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/344670/Master%20thesis%20-%20Piece%20of%20cake%20-%20Sem%20Enzerink%20%283795268%29.pdf?sequence=2> (masterscriptie).

Sem Enzerink

Sem Enzerink begon na de master Research in Public Administration and Organizational Science als Consultant bij Capgemini Invent. Met strategisch beleidsadvies rondom Open Data, Webtoegankelijkheid en eGovernment, bevordert hij het digitaliseringsbeleid van Nederlandse en andere Europese overheden.